

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР
ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

13 ИЛ ЧИҚИШИ
№ 97 (3325).
18
М А Й
ЧОРШАНБА
1966 йил
Баҳоси 2 тийин.

ЛЕНИН КОМСОМОЛИНИНГ XV СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

МОСКВА, 17 май. (ТАСС). Бугун Кремнинг Съездлар саройида Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг XV съезди очилди. 23 миллионга юмсалган 93 съездига мамлакатимизнинг ҳама томонидан қарийб 4 минг делегат юборди. Съездга жаҳоннинг 72 мамлакатидан ёшлар ташкилотларининг вакиллари келдилар.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслон, А. Н. Шелепин, В. Г. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев ўртоқлар президентимизга қўйилган, делегатлар ва меҳмонлар уларни давомли гулдўрос қарсақлар билан кутиб олдилар.

Зада Совет Иттифоқи шарафига, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг Ленинчи Марказий Комитети шарафига табриқ ширларни янгради.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг тошхиринга мувофиқ, съездни комсомол Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. Павлов

очди. Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР номсаноат-ушувчиси Алейсей Леонидов ВЛКСМ Қизил Байроқнинг эгаси бўлиб қолган. Делегатлар ва меҳмонлар ўртоқлардан тарафлар, гулдўрос қарсақлар бошладилар.

С. П. Павлов съезд иштирокчилари номидан ВЛКСМ XV съездига келган қардош ёшлар советлари ва дўстона ёшлар ташкилотлари вакиллари, шунингдан Нахон Демократик Ёшлар Федерацияси ва Халқаро Студентлар союзи вакиллари кизгин табриқладилар.

Делегатлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Сийосий бюросини баланд руҳ билан ВЛКСМ XV съездининг фахрий президиумига сайлайдилар.

Шундан кейин съезд президиуми, секретариат, редакция ва маънавий комиссиялари сайландилар. Съезднинг кун тартиби тасдиқландилар.

Делегатлар ва меҳмонлар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. БРЕЖНЕВНИ давомли қарсақлар билан кутиб олдилар. Л. И. Брежнев Советлар мамлакатининг ёш авлодига қарата сўз қилди, илҳомлаш нутқи қўйди.

Л. И. Брежнев комсомолнинг XV съезидига КПСС Марказий Комитетининг табриқномасини ўқиб берди. Залда яна овозлар бошландилар, ҳамма ўриндан турди. Зал "Ленин биз билан", "Ленин биз билан", деган сўзларни баланд овоз билан тарафларди.

Съезд кун тартибидан биринчи масалани муҳофизат қила бошлади. ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳисоботи ҳамда КПСС XXIII съезднинг қарорлари муносабати билан комсомолнинг вазифаларини тўғрисида доклад қилиш учун ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. ПАВЛОВГА сўз берилди.

Л. И. БРЕЖНЕВ ВЛАДИВОСТОККА ЖУНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси ўртоқ Л. И. Брежнев ҳақ ўзбекистоннинг ривожлантиришда эришган муваффақиятлари учун муқофотланган Приморье ўлкаси Ленин ордени топишмоқ учун 17 майда Москвадан самолётга Владивостокка жўнаб кетди.

Внуково аэропортдан Л. И. Брежневни Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслон, А. Н. Шелепин, В. Г. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев ўртоқлар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

ШРИ САВАНГ ВАТТХАНА Н. В. ПОДГОРНЫЙ ЎЗУРИДА БУЛДИ

Лаос қироли жаноб ҳазрат олийлар Шри Саванг Ваттхана 16 майда Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорныйн кузариб бўлди.

Н. В. Подгорный билан Лаос қироли Шри Саванг Ваттхана ўрқасида ҳар икки томонни қизиқтирувчи масалалар юзасидан суҳбат бўлди. Бу суҳбат самимий дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

БУТУНИТТИФОҚ ЛЕНИНЧИ КОМУНИСТИК

ЁШЛАР СОЮЗИНИНГ XV СЪЕЗДИГА

Қимматли ўртоқлар!
Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союз XV съездининг делегатларини, барча комсомолларини, Советлар мамлакатининг барча йигит ва қизларини қизгин табриқлайди ва сизнинг иштиғизда муваффақиятлар тилайди.

Комсомолнинг XV съезди ёшларнинг жанговар кўригидир. Совет ёшлари ва унинг хурматга сазовор бўлган — авангарди — Ленин комсомоли партия ва халқнинг умидини шараф билан оқламайдилар. Биз миллионларча йигит курашчиларни ўлмас Ленин васиятлари руҳида тарбиялаётган комсомолнинг ишлари билан фахрланамиз. Лениннинг номи ҳақли суратда комсомол байроғига ёзиб қўйилган. Комсомол етакчилигидаги ёшлар оғир ҳарбий синов йилларида ва совет халқи зўр ғайрат билан яратувчилик ишларини бажарган йилларида Ленин йўлидан партияга эргашиб бордилар, коммунизм ғояларига ҳамisha фидокорона чекиз содиқ бўдилар.

Совет йигит ва қизларининг янги ҳаёт қурилишидаги ғоявий сабот-матонати, оптимизми ва битмас-туганмас ғайрати биз, коммунистларни қувонтирмоқда. Биз бундан отларимиз ва оғаларимиз голибона бошлаб берган ишни улуғ революциянинг янги авлодлари давом эттириб, тугаллашлари учун мустақкам гаров деб биламиз.

КПСС XXIII съезди комсомолни ишчи, қишлоқ ёшлари, ўқувчилар, барча совет ёшларини Лениннинг руҳида тарбиялашда, коммунизм курашида, коммунизмда яшайдиган ҳамда унинг ижтимоий ишларини бошқаришда, ғоявий чиниққан, меҳнатсевар, ҳар томонлама камол топган кишиларни тайёрлашда янада зўр ғайрат ва сабот билан партияга ёрдам беришга чақирди. Комсомолнинг бутун фаолияти ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашдан иборат асосий вазифаси ҳал этишга қаратилган.

Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш — йигит ва қизларда марксизм-ленинизм дунёқараши, юксак ғоявий эътиқоди, турмуш ҳодисаларига сиёий ёндошушни шакллантириш, коммунистик партия ишига садоқат руҳида тарбиялаш, жаҳонни революцион тарзда ўзгартириш учун саботли ва фидокор курашчиларни тарбиялаб ўстириш демакдир.

Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш — уларда совет ватанпарварлиги, Совет Иттифоқи халқларининг бузиламас қардошларча дўстлиги туйғуларини, социалистик Ватанимизга муҳаббат ва бу Ватанин душманларнинг ҳар қандай ҳамлашдан қўлга қурул олиб ҳимоя қилишга доим тайёр туриш туйғуларини ўстириш демакдир.

Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш — йигит ва қизларда барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари билан қардошларча дўстлик ва бирдамлик туйғуларини, эркинлик, буржуа идеологияга ва ахлоқига нисбатан сиёий муроасазлик туйғуларини ривожлантириш ва мустақамлаш демакдир.

Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш — йигит ва қизларда меҳнатга оғил, софидла муносабатда бўлишни шакллантириш, уларни ўз касби билан фахрланш руҳида тарбиялаш, маҳоратини ошириш йўлидаги интилишни доим қулайтириш, ўз коллективининг иш учун жаовбарлик туйғуларини синдириш демакдир. Тарбия ишини шундай олиб бормоқ керакки, бизнинг ёшларимиз шахсий ҳаётининг халқ ҳаёти билан чамбарчас боғланганлигини, шахсий манфаатлар билан ижтимоий манфаатларнинг бирлигини аниқ-равшан тушуниб олинсинлар.

КПСС XXIII съезди коммунистик қурилиш янги босқичининг вазифаларини белгилаб берди. Янги беш йиллик топириқларини ёшларнинг чуқур ағлаб оlishларига, уларнинг энг оғир ишларини бажаришга ғайрат-шиқоят билан киришмакдир партия аминдир.

Қадри делегат ўртоқлар!

Сизлар ўзинингизнинг энг олий комсомол йигитинизга тўйландингиз. Бу — мамлакатимизнинг барча йигит ва қизлари ҳаётида катта воқеадир. Фақат ёш авлодининг эмас, балки ота ва оналарининг, ака ва оналарининг, бутун халқимизнинг эътибори ҳам мана шу йигитга қаратилган.

Съезд Союзнинг партия ва бутун совет халқи коммунизм куриш программасини амалга оширишга киришган йиллар мобайнидаги ишларига яқун яқини лозим. Сизлар комсомол фаолиятининг энг муҳим масалаларини муҳофизат қиласиз, янги аjoyиб ғоялар ва паянларни олиб кетасиз, келажакдаги вазифаларини белгилаб оласиз.

Сизларнинг съездининг очилиши билан тарбиялаш ҳамда сизларга сизлар орқали эса Ленинчи комсомолнинг бутун 23 миллионли отрядига партияни Марказий Комитетдан, Советлар мамлакатининг барча коммунистлари номидан қизгин кўтулов топириқини руҳат этгайсиз.

Ўртоқлар! КПСС XXIII съезди ўз иштини тамомлаган кундан бери бир ойдан сиз кўпроқ вақт ўтди.

XXIII съезд ишчи ва ташиқ сийатимизнинг асосий йўналишларини ишлаб чиқди, партия ва совет халқининг яқин даврга мўлжалланган ҳаракатлари программасини белгилаб берди. Партия ленинча йўлдан қилиб ишчи билан олға борайотганлигини ва боравераклигини съезд яна бир қарра аққол қўрсатди. Бутун халқимиз — ишчилар, қолхोजилар, меҳнаткаш интеллигенция съезд қарорларини, беш йиллик топириқларини ўзимизнинг жонажон ишнинг деб, завоқ-шава билан кутиб олдилар.

Партиянинг тарадудлари ва паянлари ёшларимизга азия ва мўтабардир. Ёшлар партия съезди қарорларини амалга оширишга астойдил манфаатдорлик билан киришмоқда. Ўз-ўзидан маълумки, бундан ўзгача бўлиши ҳам мумкин эмас эди. Комсомолнинг партия мақсадларини, революционизм мақсадларидан бошқа мақсадларни йўқ.

Коммунистик Ёшлар союзининг кучи, оммавийлиги ва обрўси ҳам шунга асосланганлиги, у ҳамisha, мамлакатимиз тараққиётининг ҳамма босқичларида энг муҳим тарихий вазифаларни ҳал қилишда партиянинг содиқ таяничи бўлиб келди.

Ҳар қачонгидек ҳозирги кунда ҳам комсомол улуғ Коммунистик қурилишнинг энг олдинги сафларида бормоқда. Партиянинг қақриғига биноан у янги ерларни ўзлаштирмоқда, Сибирь хазиналарининг кўзини очмоқда. Узоқ Шарқ, чекка Шимол ерларининг қиёфасини ўзгартирмоқда. Совет ёшлари акти-и равишда ижодий меҳнат қилишга интиладилар, меҳнатни се-

Заводлар, фабрикалар, қурилишларнинг комсомоллари ҳозирги кунда коммунистлар билан биргаликда социалистик мусобақанинг ташаббускорлари, меҳнатга, коммунистик муносабат ҳаракатининг ташаббускорлари бўлиб майдонга чиқмоқдалар. Ёш совет ишчисининг энг яхши хислатлари техника тараққиёти учун ҳўжалигини тежамли юритиш, меҳнат унвдорлигини ошириш учун, маҳсулотнинг юксак сифати учун курашда намоён бўлмоқда. Комсомол ишлаб чиқаришни юксалтириш соҳасидаги ҳар бир қадамни ишчи ёшларнинг маданий, профессионал, маънавий ўсиши билан бирга қўшиб олиб бориш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилмоғи керак.

Партия ишчилар синфининг ёш гвардияси коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун курашда буядан бўён ҳам мустақкам таянч бўлиб қолажакка ишонлади.

Қишлоқ ёшлари олдидан катта вазифалар турибди. Ҳеч шубҳа йўқки, комсомол ташкилотлари қишлоқ ёшларини дон, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни қўлайтириш учун актив курашга отлангиларидилар.

Қолхў ва совхозларнинг комсомоллари, қишлоқдаги ҳаётни янада кўпроқ маданий, руҳан бой ва мазмунли қилиш учун ҳамма чораларни қўришгиз. Қишлоқда клуб, стадион, парк, истироқат ўчоқларини барпо этишда ташаббусни бутун чоралар билан ривожлантиришгиз.

Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз — Флоти сафларида аjoyиб ёшлар хизмат қилмоқдалар. Ёш жангчилар Ватан олдиданги муқаддас гражданик бурчларини фидокорона бажармоқдалар. Ватан четараларини қўриқлаб турибдилар. КПСС Марказий Комитети қатъий ишонч билдириб айтдики, ўз қасамига содиқ бўлган армия комсомоллари, барча ёш жангчилар жанговар ва сиёсий тайёргарлигини тиймай оширадиган, агресорга ҳар доим қанқатиш зарба бермоқ учун қурол-яроғларини кўнг билан эгаллаб берадилар.

Ҳозирги вақтда мактаб ўқувчилари Ленинчи ёшлар союзининг роса армияни ташкил этади. Комсомол билимларини эгаллашга қатъий интилиш, меҳнатсеварлик, революцион ғояларга садоқат, мақсадга эришишда сабот-матонатли бўлиш, олижаноблик ва софдиллик каби энг яхши хислатларини ўқувчиларга синдириш учун кўп иш қила олади.

В. И. Ленин номиданги пионерлар ташкилотига раҳбарлик қилишда комсомолнинг роли фахрли ва масъулиятлидир. Бу — партиянинг комсомолга берган асосий топириқларидан биридир. Болалар билан ишлаш форма ва методларини доим такомиллаштириб боришни талаб этади. Пионерлар ишидан бир хилликка барҳам беришгиз, болаларни жонли, мароқли ишлар билан қизиқтиришгиз, болаларнинг ҳаваскорлиги ва фаолиятини ривожлантиришгиз.

Эртаги кунда ишлаб чиқариш командирлари, маориф, соғлиқни сақлаш, фан ва маданият ходимлари бўлиб ишлайдиган совет студентларининг кўп миллионли отрядидан умид катта. КПСС Марказий Комитети ишонч билдириб айтдики, комсомол олий ўқув йўлининг ғоявий ҳаётида ўз ролини қулайтириш, студентларнинг махсус билимларини эгаллаш билан бир қаторда, ижтимоий тараққиёт қонуларини қўнг билан билиб олишлари, кенг сиёсий тараққиёт эгаллашлари учун йўл очиб берадиган тарзда иш олиб боради. Ўз ихтисосини ва марксизм-ленинча назарияни чуқур билиш, коммунистик эътиқод — совет жамиятининг ҳар қандай нсбадига мутахассислар олдига доим қўйётган талабларидир.

Совет фани ва маданияти ёш арбобларининг ижодий ўсаётганлиги, жамиятимизнинг ҳаётида актив қатнашаётганликлари партияни

қувонтиради. Ёшлар ана шу отрядининг кучлари яратувчилик мақсадларига, йигит ва қизларни дидилик ҳамда оптимизм руҳида, улуғ ғояларимизнинг тантанасига ишонч руҳида тарбиялашга, олға қараб қилаётган ҳаракатимизга ҳалақат берувчиларнинг ҳаммаси билан курашга янада кўпроқ сафарбёр қилишни мумкин ва лозим.

Комсомоллар ҳамма жойда — саноатда, қишлоқ ҳўжадигида, фан ва маданиятда, коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида, шонли Қўролчи Кучлар сафларида ҳар қачонгидек бундан бўён ҳам фидокорлик ва қаҳрамонлик намуналарини қўрсатишларига партия аминдир.

ВЛКСМ XV съезди давом этаётган кунларда бутун мамлакатимиз, бутун совет халқи Совет ҳокимиятининг олий органи — СССР Олий Совети сайловига тайёргарлик қўрмоқда. Партия ҳар қачонгидек бу сафар ҳам сайловларда касеба союзи, комсомол ташкилотлари ва меҳнаткашларнинг бошқа ташкилотлари билан ягона, ажралмас блок бўлиб қатнашади. Сайлов кўни комсомолларнинг, барча совет ёшларимизнинг — ёш сайловчиларнинг Коммунистик партия сийосати учун, коммунистлар билан партиясизлар блоқининг номсодлари учун овоз беришларига партия қатъий ишонди.

Қадран комсомол ўртоқлар! КПССнинг XXIII съезидида ёшларимиз тўғрисида, комсомол тўғрисида кўпгина яхши гаплар айтилди. Шу билан бирга, комсомолнинг фаолиятидаги камчиликлар ҳам таъниф қилинди. Ёшлар орасида бирова божим бўлиш қайғуларига берилиб кетган, интизомсиз кишилар, жамоатчилик олдиданги бурчини сезиш тўғрисида сўз бўлган кишилар ҳали учраб туради. Жамоатчиликка эид бўлган бундай ҳолатларнинг ҳам ўраётганлиги сизларни хотиржам қилиб қўймасин. Аммо, бундай ҳолатлар ҳали бор экан, комсомол ташкилотлари бизнинг тузумимизга жуда ёт бўлган экан, комсомол ташкилотлари бизнинг қураш олиб боришлари лозим.

Ёшлар билан ишлаш — расмийчилик, шаблон ва турғунликка сира чидаб турмайдиган гоят масъулиятли, гоят жонли ишдир. Аммо, батын комсомол ташкилотларида — расмийчилик, даб-дабозлик ва шовқин-сурролар ҳали оз эмас, қўйлона дам олишга, физкультура ва спортга етарли даражада эътибор берилмаёттир.

Комсомол ташкилотлари ҳар бир комсомолга нисбатан талабчанлигини оширишлари, Ленин комсомоли аъзолари деган жонни янада юксак даражага кўтаришлари керак. Комсомоллар нечоғли интизомли ва ушшан бўлсалар, улар нечоғли фидокорона меҳнат қилсалар ва муваффақиятли ўқисалар, комсомолларнинг обрўси шу қадар юқори бўлади. ВЛКСМнинг авангардлик роли, унинг ёшларга тасвири шу қадар юксак даражага кўтарилади.

Қадран ўртоқлар!
Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ва Владимир Ильич Ленин туғилган кўнининг 100 йиллиги яқинлашиб қолди. Партия, комсомол, бутун совет халқи ана шу саналарни коммунизм тантанаси йўлида ижодий меҳнат зафарлари билан нишонлашга тайёрланмоқдалар.

Комсомолнинг ёш авлодини Октябрь ишнинг, улуғ Ленин ишнинг, коммунизм учун курашувчиларнинг иштини муносиб равишда давом эттириш кишилар қилиб тарбиялашдан ҳам муҳимроқ, фахрлироқ вазифаси йўқ.

Яшасин Коммунистик партиянинг содиқ ёрдамчиси ва резерви — Ленин комсомоли!

Яшасин қаҳрамон совет ёшлари!
Яшасин кудратли социалистик Ватанимиз!
Яшасин коммунизм!

СОВЕТ ИТТИФОҚ КОМУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

1966 йил 17 майда ВЛКСМ XV съездида ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ СЎЗЛАГАН НУТҚИ

қурилишга сарфлаётган ёш меҳнаткашларга ташаккур билдиради. Партия ленинчи комсомолнинг содиқлигига аминдир, у комсомолнинг кучлари ва имкониятларига ишонди. Партия янги беш йилликнинг энг масъулиятли вазифаларини ёшларга топишмоқда.

Ёшлар коммунистик қурилиш даврида ҳаётнинг ҳаққини мактабда, меҳнат ва кураш мактабидан ўтмоқдалар. Комсомол бундада келгандан бери 90 миллиондан кўпроқ киши шу мактабнинг сабогини олди. Ҳозир ҳар қандай давлат ёки жамоат арбобидан, олим ёки ҳўжалик ходимидан, меҳнат қаҳрамони ёки уруш ветеранидан сўрасангиз, уларнинг деярли ҳар бири: мен комсомол мактабидан ўтганман, дейди. Комсомол ленинчи партиянинг жонажон фарзандидир. Партия комсомолни она каби ўстирмоқда ва тарбияламоқда. Айни бир мақсадда у ёш ленинчилар резервидан ўзига янги кучлар олмақда.

Сизларга маълумки, партия XXIII съезди комсомолнинг фаолиятига катта эътибор берди. Партиянинг ёш ўринбосарларни тарбиялаш ҳақида тиймай қилаётган ғамхўрлиги КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот докладыда, делегатларнинг нутқларида, съезд қарорларида ўз ифодасини топди.

XXIII съезд КПСС Уставига ўзгартиш киритди, шу ўзгаришга мувофиқ, 23 ёшгача бўлган ёшлар бундан бўён партияга фақат ВЛКСМ орқали қабул қилинади. Мана шу муҳим тартибни белгилаш билан партия жамият ҳаётида комсомолнинг сиёсий таъсири доимо ўсиб бораётганлигини, комсомол партиянинг асосий резерви, содиқ ёрдамчиси ва партия идеалларини ўтказувчи эканлигини яна бир қарра таъкидлади. "Биз ҳар вақт илгор синф ёшларининг партияси бўламиз" — деб уқитириган эди Владимир Ильич Ленин ва шу фикрини тушунтириб бундай деган эди: "Биз келажак партиясимиз, келажак эса ёшлар қўлидадир. Биз новаторлар партиясимиз, ёшлар эса доимо иштиёқ билан новаторларга эргашиб борадилар".

Октябрнинг улуғ айёмлари тарихга кириб, қанчалик узоқлашган сайин, коммунистик сафарга турмушининг оғир синовларидан ўтмаган йигит ва қизлар қанча кўп қира берган сайин, ғоявий тарбия вазифалари шунча масъулиятли бўлиб боради. Ҳар бир йигит ва қизга революцияимизнинг умумий

айрим равишда ҳар бир кишининг ҳам жуда муҳим эҳтиёжига айланиб бормоқда.

Мана шу эҳтиёж партия XXIII съезди Директиваларида қандай эсга эттирилганлигини бир эсланг. Беш йилликда биз тахминан етти миллион, яъни ўтган беш йилликда биз ярим баравардан эид қўп олий ва ўрта маълумотли мутахассислар тайёрлашимиз лозим. Биз ўз мамлакатимизни ёшлар мамламати деб аташга тамома ҳақликимиз, уни ўқувчилар мамлакати деб аташимиз учун ҳам асосларимиз бор. Ҳозир Совет Иттифоқида 70 миллиондан кўпроқ киши ўқимокда.

Кези келгандан фойдаланиб, ўқитувчиларимизга, муаллимларимизга, профессорларимизга, миллион-миллион совет кишиларини билимларнинг буюк хазинасидан баҳраманд қилаётган ҳамма кишиларга гоят самимий ташаккур изҳор қилмоқчиман. Бегарас меҳнатини ушан, халқ маорифи соҳасидаги гравданларча жасоратини ушан раҳмат сизларга, ўртоқлар. Мана шу меҳнатини ҳамisha ленинчи комсомолдек яхши, ишончли кўмақдос ва дўста эга бўлиб келдингиз ва шак-шўҳасиз, эга бўлсангиз. Ҳозирги кунда ҳам коммунистик қурилишда олдимизда турган янги вазифалар нўқтан назардан қараганда, комсомол билан мактабнинг бу иттифоқи ҳар қачонгидан муҳимдир.

Ўртоқлар! Партия Марказий Комитетининг март ва сентябрь Пленумларида ва КПСС XXIII съезидида ишлаб чиқилган ҳўжалик сийосати ҳўжалигимизни идора қилишни илмий наларга қўйишга, ҳал қилувчи сўзни социализмнинг иқтисодий қонуларига бериб қўйишга, маънавий ва моддий эти-мулур сийастасидан омондорлик билан фойдаланишга қаратилган. Партиянинг янги қарорлари комсомол ташкилотларининг, мамлакатимиз ёшларининг ташаббускорлиги ва ижодкорлигини ривожлантириш учун кенг майдон очиб бермоқда. Иқтисодий қонуларини фақат катта олимлар билан раҳбарлар дахлдор деб ўйлаш хато. Шу қонулар тўғри тушуниб олинса, улар фақат маъмурий ҳодимига, инженерига, олимига, техникага эмас, балки ҳар бир оидий ишчига, қолхोजига ҳам мантанин тўғри иш тутиш йўлини қўрсатиб беради.

Шу муносабат билан маҳсулот сифати сингари масала ҳақида алоҳида гапириб ўтулмоқчиман. Бу ҳозир давлат миқёсида жуда катта

равишда ўз куч-қувватлари ва қобилиятларига азият ишлай оладиган бўлишлари лозим.

Бу масалада жуда кўп нарсга ҳўжалик раҳбарларига, кенсга ўртоқларга ҳам боғлиқ албатта. Бизнинг ёшларимиз қийинчиликлардан қўрқмайдилар. Аммо қийинчиликлар ҳам ҳар хил бўлади. Янги районлар учун муқарар суратда табиий бўлган қийинчиликлар бор, ленин санасолорчи, бюрократ, беғам одам тўмонидан сунтий равишда вужудга келтирилган қийинчиликлар ҳам бор. Ёшларнинг ғайрати — муқаддас тушушча. Бу тушушчани баъканалаштириш ярамайди, баъзи бир маъмуриятчиларнинг ҳўжасизлиги, ишни ташкил эта билмасликлари орқасида вужудга келган тешикларни беркитиш учун шу тушушчани сунистеъмол қила бериш ярамайди.

Ёшларнинг меҳнатдаги ва ишлаб чиқаришдаги интизомини мустақамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш комсомол ташкилотларимиз олдига бораётган тарбиявий ишнинг муҳим вазифаларидан бири бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Пролетчилар билан алқовларни уалмасдан шарманд қилиш, меҳнат вандондан муносабатда бўлмаётганликлари учун уларни комсомолчасида қаттиқ... ҳа, қаттиқ жаборатликка тортиш керак.

Ўртоқлар! Ахлолга ҳизмат қўраш сўзасининг фаолиятини тўбдан яхшилаш мана шу беш йилликда бизнинг вазифаларимиз қаторида, партиянинг, давлатнинг вазифалари қаторида алоҳида ўрин тутайди.

Ахлолга ҳизматлар қўрсатиш соҳасини ҳозирги замон индустриясининг энг янги техникага, юксак меҳнат маданиятига, ишлаб чиқаришга замонавий усулларда ташкил этишга негизланган ривожланган тармоғига айлантириш учун биз ҳозир иқтисодий шарт-шароитларни яратиб қўйди. Бирок, одамларда меҳнатнинг мана шу турига бўлган муносабати ўзгаришмасак, етарли даражада тез ола боса олаймиз. Ҳизмат қўрсатиш соҳасида меҳнат қилишни ўзига бурч деб билидиган ёш кучлар, жонқурлар керак. Мана шу ишнинг удаллаш қарилгани олиш, шу ишнинг жамият уч

ЎРТОҚ Л. И. БҲРЕЖНЕВ, НУТҚИ

(Боши биринчи бетда)

Партия март Пленумида кишлоқ хўжалигини кўтаришнинг иқтисодий таъдирларини ишлаб чиқди. Омиқкорлик ва ишчилик билан амалга оширилса, бу таъдирлар кишлоқ хўжаликни ишлаб чиқаришнинг кўтаришига ва кишлоқ хўжаликнинг турмушини яхшилашга ёрдам беради. Лекин бу гап биз иқтисодий омиқлар ўз-ўзини дахл қилмаслик, маълумотлар мўл-қўлликни буғурида келтиришни, кўлиб, қўл қўқуштириб ўтиришни мумкин, деган маънони англатмайди. Йў, ўртоқлар. Биз тўғри иқтисодий сўзсиз таъини, яъни яна бир катта таъдирни амалга оширишимиз; деҳқончилик маданиятини анча кўтаришимиз ҳамда шу асосда экинлардан муттасил мўл ҳосил олишга эришимиз керак.

Яқинда партия Марказий Комитетининг Пленуми бўлди. Бу Пленум ерларнинг ҳосилдорлигини яхшилаш ва деҳқончилик маданиятини ошириш масалаларини махсус кўриб чиқди. Бутун мамлакатда мелiorиётчи ишлар плани амалга оширилди. Катта-катта ирригация ва зах қонирини системаларни барпо этиш билан бир қаторда ўтлоқлар ва яйловларни яхшилаш, далавларни бутазорлар ва тошлардан тозалаш, эрозияга қарши курашиш, тупроқни оҳанглик ва шўрдан тозалаш, ихота дархаздорларни уюштуруш, ҳаволаш қилиш, қўриқ, ҳар жойининг ўзидики оқар сув билан экинларни суғоришни ривожлантириш ва шу каби катта-катта ишларни ҳам амалга ошириш лозим бўлиб турибди.

Биз аминимизки, ишчи қўллар, ғайрат ва фидокорлик талаб қилган жойларда комсомол ва ёшлар ҳозир-ҳозир бўлишлари, улар ҳаммадан аввал отилиб чиқиб, олдинда турган улкан вазифаларни ҳал қилишда ҳалққа, партияга кўмаклашадилар.

Кишлоқ ҳозирги вақтда ёш биланларга, ёшларнинг ғайратига, сизларга азиз ўртоқлар, ҳар қачонгидан ҳам муҳтобдир!

Сўнги йилларда бир қанча объектив ва субъектив сабабларга кўра, кишлоқларда ёшлар бир мунча намайиб қолди. Бу, албатта, вақтинчалик ҳодиса, бироқнинг, аҳволнинг тезроқ тузатиш бўлиши ёкиш керак.

Комсомол ташкилотлари йилгит ва қизларнинг кишлоқнинг ривожлантириш иштирокчиларини кўра олишга ёрдам берсалар, замон йиги авлодга бутун кишлоқ хўжаликни ишлаб чиқаришнинг, кишлоқдаги бутун турмуш тарзини тубдан ўзгартиришдаги тарихий вазифани тошираётганлигини англаб олишга ёрдам берсалар, улар кўлхоз ва совхозларнинг далавлари ва фермаларига бажонидил бориб ишлайдилар.

Кишлоқ маданиятини кўтариш соҳасида айниқса кўп ишлар қилиш лозим, ўртоқлар. Биз кўлхоз ва совхозларнинг иқтисодий жиҳатдан мустақамлашганига, Уларга энг янги техникани, берилмиш ва ишлаб чиқаришдаги капитал қуришга катта-катта маблағ ажратганига, Аммо кишлоқнинг чинакам қўлиш учун кишлоқ хўжалик ҳодимларининг ва дастлабки кишлоқ ёшларининг меҳнат маданияти, дам олиш ва турмуш шароитларини яхшилаш тўғрисида ҳам гап-хўрлик қилиш зарур.

Янги беш йиллик кўлхоз ва совхозларда маданий-маиший қурилишнинг гўлгў кўрсаткичларини назарда тутди. Фақат давлат маблағлари ҳисобидан кишлоқларда икки миллиондан кўпроқ болага мўлжаллаш, 10 мингта яқин мактаб, 8 минг клуб ва маданият уйи, кўпга ўй-қўлиш қуриш ланшастирилди.

Бироқ, янги мактаблар, клублар, кутубхоналар, спорт иншоотлари қуришнинг иш билан иш битмайди. Бу муассасаларнинг қуришда олиб бориладиган идеологиянинг ишнинг таянч пунктлари сифатидидаги роли ва таъсири уларнинг фаолияти қандай мазмунга эга бўлишига боғлиқ. Шу сабабдан кишлоқдаги маданият ўқорларига серғайрат ва ўқимчилик қилишларнинг бош бўлиб туришлари жуда ҳам муҳим. Биз ишонимизки, Ленинчилар комсомол, унинг шаҳарлардаги ташкилотлари ўзларининг энг яхши одамларини мана шу масъулиятни соҳага юбора оладилар.

Шаҳарнинг кишлоққа оталиги — ишчилар синфининг революцион традицияларидан биридир. Шу традицияни ардоқлаш ва ривожлантириш, шаҳар билан кишлоқ афтиби мустақамлаш лозим. Шаҳардан оталиқда кўлхозга энг соҳаюста борган ёшлар ў ерда марокки демирлар ўқимлар, актуал темирларда сўхбатлар ўқимашлари, кўлхозга янги китоб ва журналлар олиб боришлари мумкин. Заводларнинг рационализаторлари, ишчилар синфининг илорлар, «қўли гул» усталари кишлоққа қанчадан-қанча фойда еткази оладилар! Улар, айтилган, чорвачилик фермаларидаги меҳнатни енгилаштиришда бемалол ёрдам бера оладилар, кичик механизациянинг жорий этилишида кўлхозчиларга кўмаклаша оладилар. Шаҳарлардаги кутубхоналар ва музейлар, театрлар, консерваториялардан борган ёшлар оталиқдаги кишлоқда маданий ҳаётини тартибли йўлга қўйиш учун кўп иш қилишлари мумкин. Бундай ишлар бутун мамлакатда кенг аж олдириш, оммавий ва доимий ишга айлантириш керак. Бу — гўлгў олижаноб вазифа бўлиб, комсомол унинг улдасидан бемалол чиқиди ва комсомолнинг қурилишнинг энг муҳим вазифаларидан биригиди амалда ҳал қилишга ёрдам беради.

Сизларга маълумки, ўртоқлар партия XXIII съездининг янги беш йиллик план юзасидан қабул қилган қарорлари кишлоқ хўжалигини техника билан қуруллаштириш жиҳатдан аста-секин саноат даражасига кўтаришни кўзлаб, андиқдан катта-катта таъдирларини, шаҳар билан кишлоқ ўртасидаги муҳим тафотиқларни тузатиш соҳасида янги ҳодисалар назарда тутди. Бу тарихий вазифаларни ҳал қилишда партиянинг актив қўмақдоши бўлиш комсомолнинг шарафли ишидир.

Кишлоқ интеллигенцияси, мутахассислар ҳақида алоҳида таъкирмоқчиман. Кишлоқдаги интеллигенция — шунчаки ўқитувчилар, агрономлар, экономистлар, инженерлар эмас. Улар умуман, қиллоқдаги маънавий ҳаёт савиясини ҳам кўп жиҳатдан белгилаб бермоқдалар. Биз ишонимизки, олий ўқув юртиларидан ва жойлардаги комсомол ташкилотлари бўлғуси мутахассисларни кўлхоз қишлоқини янги маданиятнинг чинакам ташкилотчилари ва ижодкорлари қилиб, тарбиялаш формаларини топа биладилар.

Азиз ўртоқлар! Сизнинг съездингиз ВЛКСМнинг ҳам мазмунан, ҳам шаклан гўлгў рағбат-ранг ишларида асосий йўналишларни белгилайди. Лекин ишонимизки, бу билан шугулланмаг — ҳар бирингиз шу нарсани яхши еса саклашингиз керакки, ёшлар, уларнинг қарашлари ва этиқдорлари, муддаолари ва катти-қаратналари ҳамма комсомол ташкилотларининг диққат марказида туриди.

Сизларнинг союзингиз Коммунистик союз деб аталади. Бу галнинг тагида жуда катта маъно бор.

Коммунизмни ўрганиш, коммунизмга ҳизмат қилиш — ҳамма вақт ва ҳамма ишда замонавий илғор идеялари савиясида бўлиш демокдир. Бинобарин, комсомолнинг олижаноб вазифаси — союз аъзолари барча ёшларни ижтимоий тараққиёт қонунларини қўриқ қўриқлаш, коммунистик этиқдорлик, коммунизмнинг ҳаққонийлигини ва енгилашганига ишонини билан қуруллаштиришда, ҳар бир ёшларни улғур юртизмининг ошатиш ватанпарварлиги қилиб тарбиялаш партияга, кенс авлодларга ёрдам беришдан иборат.

Ҳақиқат газиладарки бизнинг маданиятга июнь ойида ҳужум қилиб келган кунга яна бир ойдан кейин чорак ас ўтди. Шу давр ичида ҳаётга шундай бир авлод кириб келдики, бу авлод бомбарларнинг портлаши, ёшларнинг худди, уруш йилларининг машаққатлари нима эканлигини билмайдилар. Бизнинг маданиятимиз тарихий шариҳида ҳаёт кечирдилар. Лекин бу ҳол бизни берам

қилиб қўймаслиги керак. Халқаро енгириализм маккор ва хатарли йиртиқ эди ва ҳозир ҳам шундай. АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиаси буни яна бир бор намоиш қилиб кўрсатди.

Интернационализм руҳида тарбияланган ёшларимиз бундан шунга қатори Вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши билан қизгин бирдамлик туғилди қуришга тўлиб-тошмоқда ва озоқлик қулавлари бўлган америкалик интервенцияларнинг бемониялиги қар-ғазоб билан даъватламоқда. Бизнинг йилгит ва қизларимиз Вьетнамнинг қурашда унга қўриқ бўлган машиналар, ускуналар ва афто даражалли қўрол-яроғлар аратиб, курашгаган вьетнамлик қардошлар билан ўз бирдамлик қардони қоникет ишларида ифода етмоқдалар. Социалистик интернационализм, социализм мамлакатлари халқлари билан қардошларча мустақам дўстлик ва жаҳондаги барча революцион, озоқлик қучлари билан жанговар бирдамлик туғилди — партия билан комсомол ёшларимизда воғта етказилган энг қимматбаҳо фазилатлардан биридир.

Совет Иттифоқи курул пеш қилган йилгит, лекин биз ҳар қандай агрессорга қанқатчин зарба беришга ҳаммавақт таййимиз. Биз шавкатли Қурулди Қулашнинг жонговар қурашга билан фахрланамиз. Ўз оталари ва акаларига илҳом бахш этган қўлар ҳозирги кунда Ватанимиз чегараларида посбон бўлиб турган ёшлар ҳам илҳомланишмоқда. Советлар Ватанининг ёш ўғиллари халқимизнинг тинч меҳнатини зийрқил билан қўриқламоқдалар. Бинобарин биз аминимизки, башарти оғир дамлар келиб қолса, улар революция иши учун, Ватан учун, коммунизм учун ўз жонларини аямаядилар.

Ўртоқлар!

Бизнинг тузумимиз, жамиятимизнинг бутун ҳаёти вуғужда келтириб қўйган шарт-шароитлар одамга барақали таъсир қўрсатмоқда, Ватанимизнинг шиддатлиқ тараққиёти, коммунистик бунёдкорлик зафарлари янги тақдирдаги одамларни яратмоқда. Бироқ, коммунистик онглилик стихияли равишда, ўз-ўзидан шаклланимайди, ўз-ўзидан вуғужда келиб қолмайди. Коммунизм йўлида кураш партия билан комсомолнинг жамият барча аъзоларини, айниқса ёшларни тарбиялаш соҳасида ҳормай-толмай ва муттасил иш олиб боришларини тақдир қилиди. Бу иш буржуа идеологиясига қарши, қатъий кураш билан, бизга ёш бўлган психология ва ахлоқ сарфитларини туғатиш йўлида зўр бериб қуч-ғайратлар сарфлаш билан чамбарчас борадигандир.

Ленинчилар комсомол совет ёшларига коммунистик гоғийлиқни ва онглиқини мустақамлаш, пропаганда ва агитация воситаларини тақомиллаштириш билан, асосий қуч-ғайратларини янги одамни — Ленинчилар революционерни меҳнаткаш ва курашчилар, ҳар тарафлама ўқимчилик ва улғур равишда қамол топган одамни тарбиялашга қаратмоқда ва қаратаверади.

Яхши намуналар ёшларга умумий тарафдаги панд-насихатларга қаратганда анча қучилорқ таъсир қилади. Ҳақиқий совет қимматлиниг қўзаллигини ҳамда унинг олижаноб ишлари ва қаратналарини ёшлар кўзига еркин ва таъсирчан тарафда қўрсатиб бериш учун адабиёт ва санъат, матбуот, радио ва телевидение воситалари орқали ҳамма чораларни қўриш зарур.

Бизнинг жамиятимиз — ўсмирларга гўлгў имкониятлар очиб қўйган жамиятдир. Лекин ёшларини ҳаётга енгилашқили билан қарайдиган қилиб, тарбиялаш яхши эмас. Ҳали турмушнинг аччиқ-чўчқисини табиқ қўрмаган одамга, сенга ҳамма нарсаси бўлиб қўйилган, қайққа узатсанг қўлинг етди, деган гални ўнг келган жойда тақорроллабериш, у бехиёбер ўзини иродали, қийинчилиқларни енга билдирган, ўзининг астойдил меҳнати билан ютуқлар қозонадиган қилиб тарбиялаш ўрнига текнитоомқили психологиясини танафси сингидириш олиши мумкин. Биз, ўртоқлар, бунини ҳисобга олишимиз керак. Партиянинг вазифаси комсомолнинг вазифаси, ҳаммаимиз ёшларини ҳаётга енгилашқили билан меҳнатга чинакам коммунистик муҳаббат билан қарайдиган қилиб, тарбиялашдир. Бу — ерут дунёда одамнинг энг қўзал фазилатидир.

Партия XXIII съездининг қарорлари ёшларини ҳар тарафлама қамол топтириш учун янгидан қудай имкониятлар вуғужда келтирмоқда. Қорхона ва муассасаларимизнинг ҳодимлари аста-секин беш қунлик иш ҳафтасига ўтиб боришлари орқасида билим олиш, спорт билан шугулланиш, китоб ўқиш, театр қўриш, туристик саёҳатларга қиқиш, онла даярсисда бўлиш учун кўпроқ вақтга эга бўлишлар.

Совет ёшларининг билимга ва маданиятга, ўқимчилик маънавияти ҳаётга иштиёби жуда зўр ва қолабер романтикага иштиёби жуда зўр. Бинобарин ёшлар билан ишлайдиган ишчилар йилгит ва қизларимизнинг ҳамма шу хилма-хил ҳаваслари ва талабларини ҳисобга олмаслиқлари мумкин эмас.

Комсомол сўнги йилларда ўз қучлари билан ёшлар учун жуда кўп уйлар ва туристик лагерлар

қурди, ёшлар клублари очмоқда. Унинг мана шу ақойиб ташаббуслари бундан кейин ҳам илҳом бориша кенг аж олдириш лозим. Аини бир маҳалда кўнда берилмажуд бўлган стадионлар концерт ёки лекция заллари бўш тургани ҳолда, ёшлар спорт байрами — дам олиш кечаси ўтказилган, бунинг нормал ҳол деб бўлмайди. Айтишларича, маҳмаачилик тўсиқлари халқат бераётган эмиш. Агар шу гап рост бўлса, бундай тўсиқларни олиб ташлаш керак. Биз бу вазифани ҳал қилишимиз мумкин. Ўз қўлимизда бўлган нарсаларнинг ҳаммасидан ўзларок фойдаланишимиз зарур.

Модомки оммавий иш ҳақида гап очилган экан, ўртоқлар, шундай масалани қўймоқчиман: иккинчи йилда бир марта комсомол ёшларининг Вуғуштинфок фестивалларини, яъни ёшларнинг меҳнат маданият спорт соҳасидаги ютуқларини намоиш қилиш учун ўзига ҳос қўриқларни ўтказиб туришини бир ўйлаб қўрсак бўлмасмики. Бундай фестивалларга таъбирларин бутун мамлакат миқёсидан кенг равишда ўтказилиши мумкин. Бу таъбир минг-минглаб ёшларни комсомолнинг актив фаолиятига, мустақил ижодкорликка, физикulturа ва спортга жалб этиш имконини берган бўлур эди. Бу балки фойдала бўлур эди.

Ўсмирлар ўртасида, пионер ва мактаб ўқувчилари ўртасида тарбиявий ишнинг форма ва методларини муттасил тақомиллаштириш — комсомол ташкилотлари учун энг зарур қонда бўлмоғи керак. Бу масалда кабинетда ўтириб олиб қорғозбозлик қилишга, бир қоллида иш қўришга ва расмиричиликка ўрин бўлиши мумкин эмас. Комсомолнинг иш жойи — завод цехларида, кўлхоз ва совхозларда, мактаб ва клубларда, ётоқхоналар ва спорт майдончаларида, қучлар ва ҳовлиларда, ҳуллас ёшлар бор жойларда, ёшлар орасидадир.

Ўртоқлар!

Владимир Ильич Лениннинг номига қабул қилиш билан, Коммунистик Ёшлар Союзи Лениннинг фикрларини, маслаҳатларини, оғуларини ўз қудалиқ фаолиятининг доимий мезонига айлантириш, ҳар бир ёшга Ленинизмни қўриқ ўрганиш иштиёбининг сингидириш каби жуда катта масъулиятни ўз зиммасига олган. Комсомол шундай бир мактабни. Ёшларимизнинг жуда кенг оммаси унинг бағрида Ленинизмни ўргана бошлайди, жамиятимизнинг олти граждандари бўлиб боради, коммунизм қурилишида актив қатнаша бошлайди.

Мамлакат ҳаётдаги кўп нарсалар ҳозир сизларга, сизларнинг ғайратингизга, меҳнатингизга, би-

лимларингизга боғлиқ, ўртоқ комсомол активлари!

Партия ишонидики, сиз, мана шу съезд делегатлари коммунистик қурилишдаги янги муваффақиятлар учун ғайрат билан олиб бориладиган курашининг ташаббускорлари бўласиз, съезддан кейин ўзингиз қилиб борадиган ҳамма жойда — катта ва кичик қурилишларда, кўлхозларнинг бригадалари ва фермаларида, завод цехлари ва тақимчилик мақсадаларида янги беш йиллигининг бақариш соҳасидаги Совет ёшларининг илҳомли меҳнатига бошчилиқ қиласиз.

Биз қўпгина қонкрет вазифаларни — илҳим ва тарбиявий вазифаларни ҳал қилишимиз лозим бўлиб турибди. Лекин ҳар қандай ишчи бақарар эканмиз, биз ҳаммаимиз энг асосий нарсани тушунишимиз ва қўришимиз, мана шу ишларнинг ҳаммаси қандай мақсад учун қилинаётган бўлса, шу мақсадни қўришимиз керак. Бу буюқ мақсад — коммунизмдир. Мана шу мақсад Октябрьнинг абадий барҳаёт қаҳрамонларини қўриқ дунёни штурми қилишга етаклаган, граждандар урушин ва Улғур Ватан уруши йилларида жангчилар билан командирларни шижо-атқорликларга илҳомлантирди, совет кишиларнинг авлодларини фидокорона меҳнатга олтирди.

Сизларнинг съездингиз — катта воқеа. Лекин бу съезд тағана билан ўтказилганда дабобала таъдир эмас, балки комсомол ташкилотлари вакилларининг энг олий амалии йилгитидир. Сизлар Союз фаолиятидаги муваффақиятлар билан камчилиқларни ҳар тарафлама анализ қилишимиз. Союзнинг ролини ва активлигини янада ошириш йўларини белгилашимиз энг мунособ ва энг яхши кишиларнинг комсомол Марказий Комитетига сайлангиз лозим.

Сизларнинг съездингизда комсомол ишни тўғрисида муҳим илҳомли мунозара кенг аж олди кетсин, танқид ва ўз-ўзини танқид овози дадилроқ янғирсин. Сизлар амин бўлаверганимиз мумкинки, бизнинг партияимиз, унинг Марказий Комитети ўзининг содиқ ердимчилари бўлган комсомолларни, уларнинг барча олижаноб ташаббусларида, Ватан бахт-саодати йўлидаги барча шойли ишларида қўллаб-қувватлайди!

Ўртоқлар, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг съездингизга йўлдош табрикомасини ўқиб беришга рўхсат этилсин.

(Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи делегатлар томонидан зўр эътибор билан тингилган ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди).

ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳисоботи ва комсомолнинг КПСС XXIII съезди қарорларидан келиб чиқадиغان вазифаларни

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. ПАВЛОВ доклады

Биз, деди С. П. Павлов, ҳозиргина ҳаммамиз ВЛКСМ Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежневнинг нутқини ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ВЛКСМ XV съездида таъбирини зўр эътибор билан тингилдик. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг самимий таъбир сўзларини Ленин комсомолни ҳаракат учун қўллаш, маъно, олға қараб ҳаракат қилишимиз учун аниқ ва равшан йўл деб билди.

Яқиндагина бу ерда, ана шу залда КПССнинг XXIII съезди бўлиб ўтди. Бу съезд партияимиз билан мамлакатимиз тарихида, халқаро коммунистик ҳаракатда муҳим босқични бошлаб беришчи улғур аҳамиятга эга бўлган воқеадир. Съезд партиянинг тош-тегиндек бирлигини, юксак жанговар руҳини, большевиклик принципларини ва ишчанлик, намчиликларга нисбатан мурассасилик намунасини намоиш қилиб кўрсатди.

КПСС XXIII съезди қабул қилган қарорлар гўлгў пухта ишлаб чиқилган ва чуқур асосланган. Бу қарорларда партия турмушининг, демократиянинг мустақамлаш ва кенгайтиришнинг, совет кишиларини юксак коммунистик онглик руҳида тарбиялашнинг, Лениннинг қўриқчилари, социалистик экономикка раҳбарлик қилишга илҳим ёндўшиш принциплари янада ривожлантирилди.

Съездининг иши, унинг ҳужжатлари КПСС Марказий Комитети октябрь (1964 йил) Пленумининг ва шундан кейинги пленумларининг қарорлари тўғрисида, партияимиз Лениннинг революцион таълимотига текис содиқликни тасдиқлади.

Доқладда айтдикки, партия XXIII съезди ёшларни тарбиялаш масалаларига катта эътибор бериб, бу жуда муҳим иш учун партия, комсомолнинг ва бошқа барча ташкилотларнинг масъулиятини ўқитиб қўрсатди.

Бутун биз, — деди, — С. П. Павлов, партияимизга, унинг Ленинчи Марказий Комитетига айтганимиз: комсомоллар, совет йигит ва қизлари КПСС XXIII съезди қарорларини ўз фаолиятининг жанговар программаси деб қабул қилдилар, партия ёшларнинг қучига ишонганлигини даъво қилдилар ва ана шу ишончан руҳида, ҳаммаиша ҳар ишда Коммунистик партия билан борадилар.

Революцион тараққиётнинг ҳамма босқичларида, деди сўзини давом эттириб доқладда, ёшлар актив, таъсирчан қуч бўлиб, партиянинг ишончли ердимчилари ва жанговар резерви бўлиб келди.

Ҳозирги энг авлод — гоғийи ёшларимиз, меҳнатсевар, матонатли кишилар чинакам совет ватанпарварлари авлодидир. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. Бизнинг оналаримиз ва оталаримиз, кенс ўртоқларимиз — комму-

нистлар ўзларига хос яхши фазилатларнинг ҳаммасини, — мардлик, матонат, революция идеалларига садоқат, жаҳонни коммунистик тарзда қайта қўришга бўлган қучиқ иштиёқ, — шу фазилатларнинг ҳаммасини ўзларининг энг ўрнбосарларига сарқилиб билан сингидириб келдилар ва сингидиришмоқдалар.

Бизнинг ёшларимиз ўз наежажарларини, ўзларининг бахт-саодатини ўз қўлларига олганлигини яхши билишади. Бинобарин Ватан, партия, совет халқимизга ўз таланти, қуч-ғайратига, ташаббускорлигини ишга солишда совет ёшларига, ҳар бир йигит ва қизга ёрдам бериш учун ҳамма чораларни қўймоқдалар. Бизга эмас, улар ёшларнинг юксаклиқларини ҳар томонлама қўллаб-қувватламоқдалар, унинг меҳнатига шижоатини юксак қадрламоқдалар. Буларни ҳис қилиш кишига қувонч бахш этади. Бутун биз Братск, Волонск, Идано, Кривой Рог, Норильск ва Рудный комсомоллари, ёш ватанпарварларнинг меҳнатини партия билан ҳўкумат мунособ тақдирлашларининг эътибоб хўрсанд бўлиди. Биз бу ўртоқларни қия қўғилдан тарбиялаймиз ва шунга гўлгў аминимизки, шу шаҳарларнинг комсомол ташкилотлари, ёшлари, улар билан бирга бизнинг бутун комсомолларимиз тағин ҳам қўлиб, сабот билан меҳнат қилдилар.

Комсомол составида 348 мингта бошлангич ташкилот бўлиб, уларнинг жанговарлик қобилияти ва ишчанлиги бутун комсомолга қуч бағишламоқда, ёшларнинг қўз ўғлида комсомолнинг оғу-эътиборини ифодалаб бермоқда. Иккинчи томондан, ҳар қандай комсомол ичкенсининг қучи ҳар бир комсомолнинг активлигида, ташаббускорлигида ва ижодкорлигидадир. Инсондаги яхши фазилатларнинг ҳаммаси коллективга ҳус беради, коллективдаги ҳамма яхши фазилатлар эса ҳар бир комсомолнинг муқимига айланади, уларга шажоқ қучи қўриқчилари қамол топтиришга кўмаклашади.

Хисобот даярида комсомол сағина 15 миллиондан кўпроқ киши кириди. Бу — унинг оғу-эътибори, совет йигити қилинганлигининг, совет йигит ва қизлари бизнинг сафаримизда туриб коммунизм учун кураш мактабидан ўтишга сиқилдиладан интилаётганлиқларининг аққол далилидир.

Ҳар томонлама қамол топган ва ўқимчилик ёшларини, совет халқи ва Коммунистик партиянинг революцион идеалларига, жанговарлиги ва меҳнат традицияларига содиқ бўлган ёшларни тарбиялаб еттиштириш, уларда марксизм-ленинча дунёқарашини, юксак ахлоқий фазилатларини, қучуқ гоғийи эътиқодни шакллантириш —

— ёш авлоднинг ижтимоий-сиёсий активлигини ҳар томонлама ошириш, унинг коммунистик қурилишда, экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда амалии иштирокини қучайтириш, — совет ватанпарварлигини, СССР халқларининг дўстлигидан иборат олижаноб ҳис-туйғуларини, қўлга қурул олиб Октябрь ёшларларини, социалистик Ватанимизнинг муқаддас чегараларини ҳўқом қилишга шай бўлиб турши туғилуларини тарбиялаш воғта етказиш.

— бутун дунё меҳнаткашлари олдидаги интернационал бурҷа садоқат ва буржуа идеологияга қарши курашда ҳўқомуқ муро-сасилик ҳислатларини тарбиялаш воғта етказиш — ана шунларнинг ҳаммаси Ленин комсомолни ишнинг асосий мазмуну бўлиб келиш ва шундай бўлиб қолади.

Ана шу мураккаб вазифаларни ҳал этиш тарбиявий ишнинг ҳамма энг самарали форма ва методларидан мақсимад даражада фойдаланишнинг талаб этади, бизнинг халқ маорифи ва маданият орган-ларини билан, касба соҳа ва ижодий билимлар билан, муддао ва спорт ташкилотлари билан ҳамкорлигимиз нақадар мустақам ва самарадор эканлигига боғлиқ бўлади.

Ана бир зарурий шарт бор. Маълумки, қучуқ ва кўп илдиш отдан дарҳат ерда мустақам туради, гурирар шожлаб кетади. Худди шунингдек одам ҳам ўз халқи ва партиясининг қаҳрамон-ома ўтмишини наъчаллик яхши билса, кенс авлодларнинг тарихий тақрибисига қанчалик қўриқ таъниса, турмушда ўзини бағиш, фан ва маданият оғу, юксак тоғли. Ленин янги одам, курашчи ва ижодкор одам, социализмнинг барча қалабалари ижодкорлиги вағта етказишнинг — партияимизнинг энг буюқ қалабаларидир.

Бу — муқаддас қалабалардир. Бу қалабалар сабот-матонат билан қилинган меҳнат, жанг майдонларидаги маорат билан, ота-ларимиз ва оналаримизнинг қонга билан қўлга киришди. Совет ёшлари кенс авлодларнинг мард-лиги ва фидокорлигига тағзим қилдилар, уларнинг улғур ишини ҳаммаиша эслаб юрадилар ва муқор гоғийи эътиқодни давом эттирадигандир.

Биз газиладарки, биз эслаш қарзиндиган ва фахрланасан ярашадиган нарсалар қўл. Атиги янги аср янча бизнинг халқимиз турмушининг даяри барча соҳаларида улкан ўзгаришларни амалга оширди. Таъмида янги илҳимли муносабатлар вуғужда келтирилди, ишлаб чиқариш, маориф, фан ва маданият оғу, юксак тоғли. Ленин янги одам, курашчи ва ижодкор одам, социализмнинг барча қалабалари ижодкорлиги вағта етказишнинг — партияимизнинг энг буюқ қалабаларидир.

Бу — муқаддас қалабалардир. Бу газиладарки сабот-матонат билан қилинган меҳнат, жанг майдонларида

ЎРТОҚ С. П. ПАВЛОВ ДОКЛАДИ

(Боши иккинчи бетда).

Марказий Комитет пленуми Николай Островскийни Ленин комсомол мукофотининг биринчи лауреати деб атади. Николай Островский орамида йўқ, Ленин Павла Корчагиннинг ўлмас образи комсомол сафларидида ҳаммаши тирин. Бизнинг айланимиз ва келажак авлодлар ундан иборат олиб, болшевикча пулат характерларини чинқиртиравердилар.

Докладчи бошда лауреатларнинг номларини айтиб берди:

Грузин Заурабис, ўсмирлар учун ёзилган «Мен, буюм Илҳо ва Иларион» ҳамда «Мен кўнглини қўрапман!» деган аjoyиб кинисаларнинг автори Нодар Думбадзе.

Литваллик кинорежиссёр, марокки, гузал «Ҳеч ким ўлишини истамасди» деган фильмининг яратувчиси Витаутас Жалаквичюс.

Ешларнинг доимий йўлдоши бўлиб қолган қўшнлар автори Александр Пахмутова.

«Клавя Иванова қиссаси», «Шўх арчалар», «Кумуш рельсари» қиссаларининг автори Владимир Чилинхис.

«Вш гвардия» спектаклини яратган Ленин комсомол номли Киев ёш томошбонлар театрининг коллективи.

С. П. Павлов съезд делегатлари номидан, барча комсомоллар ва ешлар номидан съездеда хозир бўлган лауреатларни муносиб мукофот билан чин қўнғилдан таърирлади.

Коска авлоднинг революцион ва жанговар традициялари юриси бўлган совет ешлари, деди сўнгра докладчи, ўз Ватанини дунёдаги ҳамма нарсадан ортиқ севади. Ватан қўдрати ва қўнглининг равақи факат хозирги авлоднинг эмас, балки келажак авлодларнинг ҳам бахт-саодат манбаидир. Уларнинг Социалистик Ватанин ҳимоя қилишдан ҳам муваддасроқ ва фахрлироқ вазифаси йўқ.

Куруллик Куларимиз билан комсомолнинг дўстлиги қадимий ва мустаҳкамдир. Авиация ва Ҳарбий-Денгиз Флотига оталиш, ВЛКСМ баҳригоҳидида иккинчи жанговар орден, ешларни Ҳарбий-Ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасида биргаликда олиб борилаётган иш — бу дўстлигини характерловчи мисолларнинг ҳаммасини айтиб бериш қийин. Армияга қақиривчиларнинг 30 процентдан кўпроки комсомоллар экан, армия сабидан бўлган мип-мингларча жангчилар комсомол йўлнамаси билан зарбдор қўрилларга бораётган экан, комсомол билан армия бир-биридан айириб бўладими, ахир. Бу дўстлигини янада мустаҳкамлаш учун, Совет Армиясининг қўдратини кучайтириш учун бундан буюн ҳам ҳамма чораларни қўравериш комсомолнинг муваддас бурчидир.

Душман ўз ешларини эфр бериб урушга тайёрамоқда. Шу билан бирга бизнинг душманларимиз, бир буржуа журналистларнинг татири билан айтганда, бўлуғиси урушда матросовлар билан комсомолчиларнинг бўлмағилиги учун ҳаракат қилмоқдалар. Бехуда хомтама бўласизлар! Сўнгги тўрт йил ичида ёш жангчилардан 7 мингдан ортиқ киши қасорати ва мардлиги учун, янги жанговар техникани муваффақиятлик эгаллаб олганлиги учун Совет Иттифоқи орден ва медаллари билан мукофотланди. Бизнинг армиямиз ва флотиямизда, чегара қўншалари ва ички қўншаларда аълочи бўлишлар, қисмлар ва кема-ларнинг сони тўхтовсиз қўймамоқда. ВЛКСМ аъзоларининг гўт қўнғилини Ҳарбий бурчи бажаришда намуна қўрсатмоқда.

Комсомол ташкилотлари ешларнинг солдатининг оғир, лекин фахрли хизматиинг самимий ҳурмат қилиш руҳида доим тарбиялаш лозим.

XIV съездан кейин, деб сўзинг давом эттирди докладчи, комсомол ҳусусан болалар ва ўсмирлар орасида оманиви физкультура ҳаракати проблемалари билан туқуруқ шугулланди. Болаларни физкультура ва спорт мапгулотларига жалб этишнинг баъзи янги формаларни қидириб топилди.

Совет спорт, шубҳасиз, муваффақиятларга эришди, аммо, ташвишлантирадиган нуқсонларнинг ҳам айтибдордан четда қолдириб бўлмайди. Масалан, жаҳон биринчилиги учун ўтказилган муسابақаларда юнқичиларимизнинг иштироки қўнғилдагидек бўлмади. Бизнинг еркак чангичи командаларимиздан бирор киши ҳам жаҳон чемпионатлари ва олимпиада ўйинларининг бутун тарихида биринчи марта шахсий муسابақаларда мукофотланувчилар сафига ўтмай қолди. Бизнинг командаларимиз эстафета пойгасида ҳам мағлубиятга учради.

Хўш, бунинг бойиси нима? Аввало, янги одамларнинг жуда камлиги, ҳатто ачинарли даражада камлиги айтибдоран жалб этади. Жаҳон биринчилиги учун ўтказилган муسابақаларда, таъинланган командалар орасида СССР юнқичи терма командасининг ўйинчилари ёш жангчилардан энг катта спортчилар эди.

XVIII съезда, деди С. П. Павлов, янги ва қизларнинг хозирги авлоди коска авлод бошидан кечирган революцион кураш ва чинқилишнинг гўт жиндий мактабидан ўтмади, деб таънирлади. Айрим ешлар ишнинг ҳаётини четлаб ўтмоқчи бўладилар, бировага божим бўлиш кайфиятларига берилиб, давлатдан кўпроқ талаб қилдилар, лекин жамият олдидида, халқ олдидида ўз бурчларини есдан чиқариб қўйдилар. Буржуа идеологлари, бизнинг душманларимиз ана шундай чинқикмаган ва ҳар қандай идеологик иллатларнинг ўзларига тез югтурадиган қизиллардан ўз манфаатларини йўлида қўйишга қарайдилар.

Ҳар қандай галларга ишонаверадиган содда кишилар ҳали борлиги умид бөлгил, буржуа пропагандистлари капитализм гўе кишига гарантйалаб берадиган «умумий фароғат», «эришлия» ва «демократия» тўғрисида ҳормай-томай гап сотмоқдалар.

Ҳамма нарсас — матбуот, радио, телевидение, кино, туризм, адабият, музика, рақс ана шундай мадҳияларга хизмат қиладилар. Ана шу парда, ана шу алдамчилик руҳи билан сугорилган юнқич империалистларга юнқичлик яширин, одамларни йўлдан уриш учун, меҳнатчан халқнинг омманий эксплуатацияси ва қашшоқлиги каби, монополияларнинг фойдалари йўлида қонли урушларни уюштириш каби муҳидиш жинийотлар учун жавобгарликдан қочиб қутулмоқ учун керак.

Империалистларнинг асосий стратегиясини, идеология соҳасидаги қўпроқчилик ишларининг мақсдади — ешларимизни гоний жилаҳдан айлантириш, уларда коммунистик идеалларга бўлган ишончга путур етказишдан иборат. Буржуа пропагандаси бизнинг мамлакатимизда қандайдир «марказдан қочиб қутулиш» лангасида, СССР ҳақидаги «дўстлиги» рақсига солиш, буржуа миллатчилик заҳарини орамизга ёйишга интиломоқда, ёрочи кишиларни қидириб қидириб топиб, улардан уларнинг чинқиканлигини тарқатиш учун фойдаланишга уринмоқда. Буржуа пропагандаси кишининг заиф томонларидан қийнқилиб, осон кун кечириш ва кайф-сафолар ваъда қилиб, ешларни бўзига ҳаракат қилишга айлантиради. Биз тўла осос билан шунга айтиш оламизки, совет ешларига нисбатан бундай уринишлар тамомла бехуда бўлиб, ҳеч қандай натижа бермайди.

Комсомол ташкилотлари буржуа идеологиясига қарши, унинг юзига қандай ниқоб тортишдан қатъи назар, бундан буюн ҳам муросасиз кураш олиб боришлари керак. Жаҳонда идеологларнинг кескин кураши давом этмоқда ва бу ҳол биздан доим хўшроқ бўлишини, бу қурунда аниқ ҳужумкор позицияни эгаллаш талаб қиладилар.

Ешларнинг қаҳрамонона меҳнати, деб таънирлади С. П. Павлов, уларнинг коммунистик идеалларга садоқатини исбот этувчи энг яхши далилдир. Совет ешлари янги беш йиллик пилани айландирок билан, чин қўнғилдан айландилар ва қабул қиладилар, ахир, бу пилан ешларнинг меҳнати, ўқини, ҳаёти ва истиқболу-ку. Тўла осос билан айтиш мумкинки, ижодкор ва тадбирли кишига хос хислатлар, ишчи ифтихори ва ишчи шаън-шарафи меҳнатчан халқнинг хозирги ёш намоёндаларига хосдир.

Ешлар яхши меҳнат қилишини билдиргича қолмай, балки давлатнинг, коллективнинг, бутун мамлакатнинг иктамий ҳаётини бево-ситта бошқаришда ҳам актив қатнашмоқдалар. Еш меҳнатнашлар — комсомоллар коммунистик қурулишда партияимизнинг мустаҳкам таянчидир.

Комсомол ташкилотлари ВЛКСМ XIV съездининг тошниринидаги бажара бориб, меҳнат умумдорлигини юксалтириш, чинариладиган махсулотининг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш учун, халқ мабағларини эҳсонан қидириб қидириб ре-зервларини қидириб топшиш ва улардан фойдаланиш учун кураш киши энг муҳим вазифаларига ҳал этишда конкретроқ қатнаша бошладилар.

Зарбдор қурилларда иштирок қилиш — комсомолнинг ишда гўт муҳим ўрни олади. Ешларнинг коллективлари нормаларни ва лойиҳаларни дадил қайта қўриб чиқиш, янгилик ва прогрессивлигини кенг жорий қилиш таллабосқорлари бўдилар. Комсомолларнинг Вутуниттифок зарбдор қурилларидида қўн объектлар комсомол ва ешларнинг эфр меҳнат гайрати туяйли мудартидан ялғари ишга туширилади.

Комсомолларнинг Вутуниттифок зарбдор қурилларлари — комсомол тарихининг ерқич ва қаҳрамонона саҳифалари, ҳаётининг энг яхши мактабидир. Ленин комсомолнинг, барча совет ешларининг ифтихоридир!

Бунда давлатнинг манфаатлари билан комсомол каби жамоат ташкилотининг манфаатлари ҳамда ҳар бир йигит ва қизнинг манфаатлари тўла равишда бирига қўшиб олиб қўриб айлантирилиши, уларнинг бир-бирини тўлдиратиладиган ешлар тушунмоқдалар ва чин қўнғилдан ҳеч этмоқдалар.

Давлат пуқтан назаридан қараганда, жамоат қақирғи каби бундай форма ташкилий тартибда ишчи кучлар олдидан фарқ қилиб, билимдор ва баркардор кадрларга эга бўлиш, янги районларнинг тездорқ ўзлаштириш ва одамларни тездорқ жойлаштириш, қурилиш мудартиларини анча қисқартириш имконини беради.

Ешларнинг нуқтан назаридан олиб қараганда, зарбдор қуриллар сажат ва жасорат романтикаси бўлибгина қолмай, балки мустақил иш қилиш мактаби ҳамдир, бу қурилларлар тездорқ ишти-сос касб этиш, ҳаётининг улкан йўлига чиқиб олиш имконини беради.

Йигит ва қизлар, деди С. П. Павлов, партиянинг янги қақирғига бажонидил қўншалдилар, қурилларидида ёш бинокорлар, монтажчилар ва комсомол ташкилотлари беш йиллик ишюотларини ўз вақтида ва сифатли қуриш учун бутун куч-гайратларини сарф қиладилар, деб қатъий ишонч билдиргича юксат бергайсиз.

Комсомол ташкилотлари қадрларини тайёрлаш ва ёш ишчиларнинг малакасини ошириш, уларнинг ўқини ҳамда дам олиш учун шароит уяжудга келтириш масалалари билан тинмай шугулланишлари лозим. Комсомол комитетлари ешлар ўртасида иқтисодий билимлар пропагандасини амалий равишда уюштиришлари, қилинаётган ишлар тўғрисида уларнинг иқтисодий жиҳатдан мақсадда мувофиқлиги, самардорлиги нуқтан назаридан фикр юритиш ўргатишлари лозим.

Докладчи комсомол ташкилотларнинг буюмлар сифатини яхшилаш учун, материалларни, электр энергиясини тежаш, ҳар бир уяшадига иш вақтининг берок ўтишига кеб қўйиш учун курашни кучайтириш зарур эканлигини таъкидлади.

Умумий таълим мактабларида, деди С. П. Павлов, ўқини йили таом бўлишига жуда оз вақт қолди. Миллионларча йигит ва қизлар ҳаёти йўлнамалари олдидан, Комсомол комитетлари бошқа ташкилотлар билан биргаликда мактабларини битириб чиқувчиларнинг келгуси касбларини белгилаб олишларига ердан беришлари, мустақил ҳаётида тўғри қадм қўйишга қўмақлашнлари лозим.

Хозирги вақтда профессионал-техника таълими ўқув юрларида бир ярим миллион йигит ва қиз ўқимокда. Буларнинг яримдан кўпрогини комсомоллар ташкил этади. Ўқувчиларнинг чукучу билим олишлари, намунали ишти-уш учун қурунда комсомол ташкилотларининг роли ва жавабгарлигини ошириш, ўқув юрларини тарбиячи кадрлар билан таъминлашда, янги ўқув юрларини қуриш ва мавжуд ўқув юрларини кенгайтиришда, ўқув юрларининг моддий техника базасини мустаҳкамлаш, болаларнинг техника соҳасидаги ижодкорлигини ривожлантиришда, уларнинг ўқинида бўшаган вақтларида фойдалан ва марокки ишлар билан шугулланишларини таъминлашда профессионал-техника таълими органларига ердан бериш керак.

Докладчи аҳолига хизмат қўрсатиш соҳасидаги ишларни яхши-лашда комсомолнинг ролга алоҳида тўхталиб ўтди. Беш йиллик даврида бир неча миллион янги ходим хизмат қўрсатиш соҳаларига келиши керак. Ана шу масъу-лиятли соҳага ешларни жалб этиш гўт муҳимдир.

КСССнинг XVIII съезди, деди сўзини давом эттириб докладчи, қишлоқ ҳўжалигини техника билан қайта қурулантириш, ишлаб чиқариш муносабатларини тақомиллаштириш, қишлоқнинг маданий қиёфасини ўзгартириш асосида қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш суръатларини кескин суратда жадаллаштириш вазифасини қўйди.

Қишлоқлардаги комсомол ташкилотларнинг амалда зарбдор отрядлар бўлишга, ешларни меҳнат жараёнида тарбиялашга интиланликлари ва уларни энг муҳим ҳўжалик вазифаларини ҳал этишга сафарбар қилганлигари ҳисобот даврининг муҳим ҳусусияти бўлди. Аммо, ешларнинг бир қисми шу пайтгақча қишлоқ қўнғилин ишлаб чиқаришнинг оғир уяшқаларида ишланган бўлиш тоъмоқда, ер ва техникага эътибдорсиз қарамоқда. Қишлоқлардаги йигит ва қизлар, ҳусусан ўрта мактабларини тамомлаб чиққан йигит ва қизлар умумий қишлоқдан бошқа жойга қўнғилин ишталаётганлигини қўрсатувчи холлар кўн учраб туради.

Совет деҳқонларининг ёш ўринбосарларини, билимни, ўз ишнини севадиган ёш деҳқонларни тарбиялашда комсомолнинг ролини ошириш керак. Партия ва ҳўкуматнинг меҳнатнинг объектини шароитларини, қишлоқ меҳнатчиларининг бутун ҳаётини анча яхшилаш учун қўраётган қатъий тадбирлари бизнинг анжамизда шў вазифани юк-лайди.

Қишлоқларда ВЛКСМ аъзолари бундан 600 мингта янги тракторчи, қомбайнчи ишламоқда. Бу — мамлакатдаги барча механизаторларнинг тўртдан бир қисминини ташкил этади. Беш йилнинг охирига бориб эса, қишлоқ меҳнатчиларининг ана шу категорияси икки баравардан афёд олади.

Комсомол ташкилотлари хозирги қишлоқ ҳўжалигининг ана шў энг муҳим касбин эфр активлиги билан пропаганда қилишлари лозим.

Партиянинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш мамлакат қишлоқ ҳўжалигини ривожлантиришда энг муҳим вазифадир. Ешлар ҳамма жойда деҳқончиликнинг прогрессив системаларини, ишлаб чиқариш техноло-гиясини жорий қилиш, янги ма-шина ва механизмларни иштатишда, ўғитлардан ва ўсимликларнинг ҳимоя қилиш воститаларини рақнон фойдаланишда актив ердан беришлари лозим.

Бизнинг XXIII съезди таъкидлаб ўтганидек, деҳқ

ҚОҲИРА УНИВЕРСИТЕТИДА

ҚОҲИРА, 16 май. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилик қилувчи делегацияси бугун мамлакатнинг энг йirik илмий ва маданий маркази бўлган Қоҳира университетини бориб кўрди.

Университет студентлари А. Н. Косигинни, Ж. А. Носирни ва совет делегацияси аъзоларини шоду хушрамлиқ билан қизинг кутуб олишди.

Урашув йиллигининг Араб соҳиллигини иттифоқининг Бош секретари Али Сабрий очди.

Шундан сўнг Ўзбекистон Араб Республикасининг Президенти т. Ҳамал Абдла Носир кутуб сўзлади.

Ж. А. Носир СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинга мурожаат қилиб бундай деди: Сизнинг визитингиз нияҳидаги етиб бораётганлигини назарда тутганда, бугун Қоҳира университетига буюрган таширфингиз ва эртага Миллат мактабига сўзлабдиган нутқингиз алоҳида маъмурият касб этмоқда.

Мисрдаги университетларимиз

нинг илмий раҳбарлиги туфайли, деб сўзини давом эттирди. БАР Президентини, ҳамма соҳаларда қилётган меҳнатини катта натижалар келтирди.

Мисирнинг халқ оmmasи янги ҳаёт барпо этишда гоят зўр заъишчи билан меҳнат қилмоқда.

1952 йил 23 июль революциясининг дастлабки куниданок Миср ҳукумати илм-фанни ривожлантириш ва демократия негизлариди сийий жиҳатдан ушшоққ бўлиш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилиб келди. Фақат илм-фанга олға босишни таъминлаб беради, деб ўқитди Президент.

23 июль революцияси, деди Сабрий Носир, илм-фан қолқилиқни тутатиш учун экинчи кунданок кўрсатди. Миср халқи ўз хоҳиширодини хилоф равишда ала шундай қолқилиққа тушиб қолган эди.

Агар Миср фани Сувайш каналини идора қилишни ва уни тўхтовисини иллатишни таъминлаб, қалани жаҳон миқёсида кемаалар қатновини учун очиб қўйишга қодир бўлмаганда, қаланинг миллионлашувини қилиниши ҳеч қачон

шунчалик муваффақиятга ўтмаган ва халқнинг хоҳиши-иродасини шу даражада ифода этмаган бўлур эди.

Илм-фан меҳнатчиларининг талабларини қондиришга ҳамда халқнинг давлат ҳокимияти устидан контролни таъминлаб, меҳнатчиларнинг сиёсий ғалабаларини янги бир маҳалда сақлаб қоллишга қодир бўлиб чиқди.

Ж. А. Носир нутқидан кейин Совет ҳукуматининг бошлиғи А. Н. Косигинга сўз берилди.

Қоҳира университетининг студентларини таърифлаб билан, деди А. Н. Косигин, Ўзбекистон Араб Республикасининг революцион традициялари ва прогрессив ташаббусларини муносиб вориси бўлган шонли мамлакатинингнинг барча ёшларини таърифлайман.

Сизлар энг қадимий ва аjoyиб цивилизациялардан бирининг ўқитувачисизлар.

Айтиш жомида сизлар қадим эру-умидлар ва режаларга бўлиб бўлган мамлакатининг, социализм барпо этиш учун курашмоқчи эканлигини баён қилган мамлакатининг граждандаридирсиз.

Совет кишилари Ўзбекистон Араб Республикаси халқига зўр қайриқонлик билан қарамондаган ва унинг янги ҳаёт қурилишидаги кўп соҳаларда эришган катта-олибда ютуқларга эришганидан қувонмоқдалар.

Қурилиш ишлари билан банд бўлган бу республикада йигит ва қизларнинг роли гоят каттадир. Сизлар келаякан кишиларисиз ва аjoyиб мамлакатинингнинг истиқболли ҳам сизларнинг ўзингизсиз.

Сизлар ўз халқинингнинг бахт-саодати учун курашини давом эттиришнинг лозими, бу аса буюн ва фахрли вазифа. Социализм, деди сўнгга А. Н. Косигин халқларга иқтисодий ва маданий қолқилиқни тез бартараф этиш ҳамда илгор социализмни миллат бўлиб олиш имкониятини беради.

Биз фан ва маориф соҳасида кўп ютуқларга эришдик, Бинобази ўз интеллигенциясини таъйинлаб, ривожлантириш мамлакатининг бирдмлашишини ўзинининг интелектуал буржимиз деб ҳисоблайми. Совет Иттифоқи кўп мамлакатлардан келган ёшларга бизнинг ўқув юртимизда таъ-

лим олиш, мустаҳкам билимларга эга бўлиш имкониятини яратиб бермоқда.

Ҳозирги кунда, деб сўзини давом эттирди А. Н. Косигин, Ўзбекистон-империализмга қарши ҳаракатини кураш аийиқса кескинлашган кетган жуда муҳим райони бўлиб қолди. Гарчи Сайгон билан Ханой Юқури билан Москвада олиб бўлса ҳам, Ўзбекистондаги профессорлик фиро юртдаги кишилар маълум беришмоқда. Ўзбекистон халқи анвала ўз ватанининг озодлиги ва мустаклигини қаттиқ туриб сақлаб қолнидан манъадордир. Шу сабабдан у масалани Женева битимлари асосида тинч бартараф этиш тўғрисидаги тақдирларини илгари сурди.

Совет Иттифоқи бу позицияни қўллаб-қувватламоқда.

Американинг Ўзбекистондаги агрессияси—АҚШ дувининг турли қитъаларда—Европада, Африкада, Латин Америкасида ва Осиёнинг бошқа мамлакатларида, масала, Кореяга ўхшаш мамлакатларда ўтказиб келаятган ялпи империалистик сиёсатининг бир қисмидир.

Биз бундай сиёсатни қатъиян қоралаймиз ва ўзгаларнинг терри-торияларидаги ҳарбий базаларни қилдилад.

Ўзбекистонда ҳам худди шундай бўлади, деб қомил-қомил билан айтиш мумкин. Ўзбекистон халқининг наҳрамонона куч-ғайратлари муваффақият билан ажуланида ва Ўзбекистон халқи ўз курашини ғалаба билан тугаллагуча давом эттиради. Бу адолатли курашда унга Совет Иттифоқи мадад берилади, унинг барча дўстлари мадад беришмоқда, бугун дувнадаги профессорлик фиро юртдаги кишилар маълум беришмоқда. Ўзбекистон халқи анвала ўз ватанининг озодлиги ва мустаклигини қаттиқ туриб сақлаб қолнидан манъадордир. Шу сабабдан у масалани Женева битимлари асосида тинч бартараф этиш тўғрисидаги тақдирларини илгари сурди.

Совет Иттифоқи бу позицияни қўллаб-қувватламоқда.

Американинг Ўзбекистондаги агрессияси—АҚШ дувининг турли қитъаларда—Европада, Африкада, Латин Америкасида ва Осиёнинг бошқа мамлакатларида, масала, Кореяга ўхшаш мамлакатларда ўтказиб келаятган ялпи империалистик сиёсатининг бир қисмидир.

Биз бундай сиёсатни қатъиян қоралаймиз ва ўзгаларнинг терри-торияларидаги ҳарбий базаларни қилдилад.

Ўзбекистонда ҳам худди шундай бўлади, деб қомил-қомил билан айтиш мумкин. Ўзбекистон халқининг наҳрамонона куч-ғайратлари муваффақият билан ажуланида ва Ўзбекистон халқи ўз курашини ғалаба билан тугаллагуча давом эттиради. Бу адолатли курашда унга Совет Иттифоқи мадад берилади, унинг барча дўстлари мадад беришмоқда, бугун дувнадаги профессорлик фиро юртдаги кишилар маълум беришмоқда. Ўзбекистон халқи анвала ўз ватанининг озодлиги ва мустаклигини қаттиқ туриб сақлаб қолнидан манъадордир. Шу сабабдан у масалани Женева битимлари асосида тинч бартараф этиш тўғрисидаги тақдирларини илгари сурди.

Совет Иттифоқи бу позицияни қўллаб-қувватламоқда.

Американинг Ўзбекистондаги агрессияси—АҚШ дувининг турли қитъаларда—Европада, Африкада, Латин Америкасида ва Осиёнинг бошқа мамлакатларида, масала, Кореяга ўхшаш мамлакатларда ўтказиб келаятган ялпи империалистик сиёсатининг бир қисмидир.

Биз бундай сиёсатни қатъиян қоралаймиз ва ўзгаларнинг терри-торияларидаги ҳарбий базаларни қилдилад.

Биз бундай сиёсатни қатъиян қоралаймиз ва ўзгаларнинг терри-торияларидаги ҳарбий базаларни қилдилад.

МЕН ТОШКЕНТГА 8 май аяшайбага ўтар кечаси учиб келдим. Ёрга қўнаётганимизда йўловчилар ойналарга ёприлишиб қарашча, ҳайрият, деб нафас олишди — пастда одатдагидек чироқлар дарёси маъналариди. Аэродромдан меҳмонхонага борарканам йўлда юз берган офат изларини бирдангига пайқолмадим. Шаҳар уйқуда. Ямшиш дарахларнинг, гулларнинг, янги ёшларнинг, бензиннинг ҳиди шаҳарда сезилиб турибди ва ҳали бу ерликлар кўнмаган чанг-тупроқнинг ҳиди ҳам сезилиб турибди.

Кўчалардан бирда автомобилли чироқлар брезент чодирнинг ёнини еришиб қолди. Ўтганга йўл бўлди. Асфальтда икки катор чодир тилинган. Ухлаётган кишиларнинг хушраги ва бедор кишиларнинг оҳиста ғаламалашганликлари ташвиш йўқлигиндан дарак беради. Бамисоли саҳахчилар шаҳарнинг ўртасига келишганда туш пардасини ёйган-у, улар узоқ йўлба ўтмайла мана шу қатналадиган кўчани лагерь қилиб олишганга ўхшайди. Чодирлардан бирда кўрсиди чироқ йилтираб турибди. Серсопол ўзбек айтидан, невараси билан бўлса керак чироқ ёруғида китоб ўқирди. Китобинингиз кўрай деб сўради. Қария қора чарм муқовали кўрпони менга дўстона узади. Студент йигит дарслиқини мутулаа қиларди.

Патруль — енгларига қизил боғланган бир қиз ва уч йигит яқин келиб сўради.

— Сиз ким бўласиз, ўртоқ? — Уйингизни кўрсатинг деб илтимос қилдим. Қария чироқни кўриб лойсувоқ девор томон бошлаб кетди. Даралари тарам-тарам бўлиб кетган девор қўл тегини билан қимирларди.

— Олоҳингиз ўзи берган эди — ўзи олди, — деди қария.

Чироқ шувъласи бир томониди девори қўлаб кетган хонага тушди. Шилдаги ёрилиб кетган дарзадан юлдузлар кўринади.

— Мен мана шу ерда ухлаб ётганим, — деди студент йигит, — омон қолганимга ўзим ҳам ҳайронман. Печ қараётининг енгинасига қўлаб тушди...

Чодир тикимлаган кўчалар камдан-кам учарди.

Етишдан олдин мен одатдагидек ён дафтаримга эртага қиладиган ишларимни ёзиб, қўйидаги сўзларнинг остига чизиб қўйдим: «Зилзила қандай бўлганини имкони борича кўпроқ кишилардан билмоқ керак».

Менинг вазифамни таъинлаган ўзи осонлаштирди. Энди мен зилзила қандай бўлишини ўзим ҳам айти оламан... Кимдир мени эҳтиётсизлик билан туртиб уйғотиб юборгандек туйғуда уйғониб кетдим. Чироқни ёқиб, ҳайрон бўлганам китобни арақдай бошладим. Созлагини мили учдан ошганлигини кўрсатди... Бундан кейинги воқеани ҳеч қачон унутмас керак. Уй тебаниб қимирлаб кетди. Шилдаги фотоаппарат билан турган сума бир ченкага суриниб кетди. Мен дераза тоқасига сираб чиқиб шилга қарадим.

Уй сакраб турган бўлса ҳам негадир шил тушиб кетмасди. Қандайдир шовқин-сурон олдидан келгандек, юқорида эса ғалати, киши одатлаганга субвоқларнинг кўчичи садоси. Бамисоли бир кутубда ўтирибсан-у, икки ёнида ва пастда кимдир қаттиқ зар билан телиб юборганга ўхшайди. Беш ёки олти секунд титраб турди. Кираверинидаги эшикда ойнак сингани эшитилди. Кейин сокинлик.

— Лиана, қочиб қол!

Мен эшитган биринчи овоз шу бўлди. Тунги посбон меҳмонхонанинг олдиди турган маъмурият ходим Лилиани қақирдиди. Шундан кейин мен ит ҳуритганини эшитдим. Мингитам, ўн мингитам ит бирдангига ув тортиди. Хар тарафдан кишининг юрагига ваҳи солидиган ит ушлин. Шундан кейин одамларнинг ғала-ғовури. Бир миллион одам бирдангига ётган ўр-қидан туриб қўлча чикди. Йомил-қировага келган оғлар ва аёллар икки кўйлақларнинг устидан елкаларига палаш, пилжақларини ташлаб, пойфалларини оёқларига куюриб қилиб, тунги аёздан кўнжаниқ тиредилар, улар уйга киргани юраклари бетламай денсиниб турардилар.

Эрталаб тунда олти балл зилзила бўлганини, бу 26 апрелдаги зилзиладан кейин яқинкичи кучли ер қимирлаб эканлиги аниқланди. Бу тунда ҳеч қандай қурбон бўлмади, лекин, шаҳар қинсизланди. Бошлангисиз қолган кишилар ёнига яна ўн икки минг киши қўшилди. «Тез ёрдам» пунктига юздан кўпроқ ярадор, шикаст қўрган кишилар олиб келинди.

8 ва 9 май кунлари мен шаҳарнинг пёёда айланиб чикдим.

Умумий таассурот шунки, шаҳар аввалги меъерини йўқотмаган, шаҳар қаттиқ шикастланган, асосан бир қаватли лойсувоқ қилинган Тошкент шикастланган; янги, кўп қаватли Тошкент мутулаа шикаст қўрмаган.

Опера театри ёнидаги марказдан туриб қарасанг, ҳеч нарсаси бўлмаганга ўхшайди. Фонтан офтобда жилоланиб турибди, автобуслар ва трамвайлар қатнаётди. Кичкинагина от — поини қўшилган аравага тушган болалар ўйнаётди. Кўчада одамлар шунчаки, байрам кунларида қанча бўлса, худди шунча. Универмагининг бетондан қилинган биносининг ойналари яқинлаб турибди. Олти қаватли «Тошкент» меҳмонхонасининг ёнида барлари узун кийим кийган африкаликлар туриб сўхбат қилишмоқда. Улар саводсизлигини тутатиш юзасидан мақриятан симпозимга учиб келишган. Бироқ, шун ҳам биласанки, бу меҳмонхона шаҳардаги меҳмонхоналар ўртасида омон қолган лиона меҳмонхона. Бу меҳмонхонанинг ҳам юқоридаги икки қаватининг баъзи бир жойлари дарз кетганидан ана шу қаватдаги кишиларни кўчиришга тўғри келди. Аммо, умуман, олганда, улкан уй зилзилага бардош берди. Кейинги олти-саккиз йил мобайнида қурилган биноларнинг ҳаммаси бардош берди. Заводларнинг трубалари ҳам турибди. Ҳозирги замон уй-жойларининг қаватлари ҳам шикастланган турибди. Баландлиги бир юз тўқсон беш метрли телевизион вишкиси шикаст қўрмай турибди. Шуниси қулиглики, бир қаватли радиостудия уйи айрон бўлган. Дикторлар автобусдан эшитириши олиб бормоқдалар.

Асосан бир қаватли лойсувоқ қилинган Тошкент шикаст қўрди. Тошкентнинг қўрқдан уч қисми ана шундай уйлардан иборат эканлигини ҳисобга олганда қурилган зарарининг ҳисобига ҳам дарров етиб бўлмайди. Марказдаги омон турган уйлардан барча мусасасалар бошқа жойларга кўчирилди. Шаҳар миллияни чодирларга жойлаштирилди. Чодирларнинг тепасига: «Миллиция бошлиғи», «хўзчас», «терговчи» деб ёзиб қўйилган. Чодирларда машиналар қичқилляпти, телефонлар жинригилляпти. «Тез ёрдам» пункти ҳам чодирларда. Қўлаб кетган жойда шикаст қўрган кишига врач қиз ўша ердаёқ дархат остида ёрдам қўрсатади.

— Қана, азизим, лича чидаб тур, чидаб тур...

Эркак киши тишини тишга қўйиб яраланган елкасини ўғириб турибди. Мен билан бирга бу мазарарни кўриб турган кекса бир ўзбек киши кўрсиниб дейди:

— Худди фронтдагиди...

Уй-жой қаватлари ҳаммадан кўп шикастланди. Агар истасангиз, бу ерда омон қолган уйни тополмасиз. Тор кўчалардан уйи томонбиллар юргизилмай қўйилди. Дарз кетган деворлар, лойсувоқ деворлар ва шиллар қадам босан ҳам қимирлайди. Улар бир-бирини худди қалдирчоқ урсиниб қалаштириб кетган. Агар ер қимирлаганда ақалан янги балл ортқ бўлганда ҳам мана бу уйлар ўн секунд ичиди қунарқуян бўлиб кетиб, қурбон бўлган кишиларнинг ҳисобига етиб бўлмасди. Бахтимизга бу уйлар қуламаган, лекин уллардан ҳар бирита: «яқин-лашмангиз, қўлаб кетадиган уй» деб ёзиб қўйилган. Хом ишларнинг уюми, қўлаб тушган труба-лар, печлар, йиқилиб тушган деворлар... Айрим жойларда «яқинлашмангиз...» деб ёзиб қўйилган уйлар бутун бир қаватларда бор. Давом этаётган тебранишлар байрона ёнига байрона қилипти. Қашгар райони бўлдозер билан бир ерга тўллаб, ташқарида ченариб ташлашга ярайди, холос. Мен бу ерга деворлари нураб кетган кўчалардан зўрга йўл топдим.

Статистика шундай дейпти: йигирма саккиз мингдан кўпроқ уй шикастланган. Булардан — шикастланган уйлардан икки юздан кўпроги болалар муассасалари, икки юздан кўпроги касалхоналар, медицина пунктлари ва поликлиникалар. Бир юз саксон уй юрти биносиз қолди. Лекин, булар алам қилмайди. Лекин юртин кичкина хоналар олдиди ачинади. Мана, бир она деворларга тегиб кетишга қўриб, вайронадан янги тўла ишчинини ташиб чикмоқда. Унинг ёнида қадим қўйган ўғилчасига қараб ҳалиг аёл кич-қиради:

— Яқин келма, яқин келма!...

— Ахир, сиз ҳам бирор нарсаси деб қўйинг... — бу гап менга — нотаниш кишига қарата айтилган.

Бошлангисиз қолган кишига нима ҳам деб бўларди? Агар у ёлғиз бўлганда уни овутиш осонроқ эди. Ҳозир бу кўпга келган фалокат. Ҳаммади овутирадиган нарсаси ҳам битта: «Хамма омон-ми? Уйга ачинамак қўйялоқ. Оранда киши-куч йил ўтар-кетар — янги Тошкент бўлади. Хар томондан ёрдам келаяти...»

— Ахир, бу тебранишлар на-лотига чикмасми? Ухломлайман, ҳотини чикмасми? Ухломлайман,

Махсус мухбиримиз В. ПЕСКОВНИНг зилзила рўй берган райондан репортажи

болам ҳам ухломлайпти... — аёл боланинг қўлидан етаклаб чодирга қиради. У ерда бўлса, идиш сингани эшитилди...

Чодирлар, чодирлар. Паркларда бутун-бутун чодирдан қурилган барча-барча. Кўчаларда чодирлардан янги кўчалар. Ўн мингдан андироқ чодир «уйлар». Магазин ҳам чодирда. Ошхона ҳам шу ерда — очинг ерда катта қозонда шўр ва қайнапти, палов дамланаётди. Кичкина бола болалар велосипедини миниб олган. Студент қиз санитар сўмаси билан кўрсиди ўтириб, вақт топганида лекция ёзилган дафтарини ўқийди. Чодирлардан бирининг ёнида самовар қайнаб турибди. Синик тахта устида дамино овози эшитилди.

Бир қанча телеграммани қўлга ушлаб олган ўқувчи қиз «17-уй» керекагини айтиб, йалайди. Студентлар машиналарга рўзғора зарур бўлган буюмларни ортинга қўймақшомқдалар.

Қурилган зарар ва ташвишлар улкан. Кишилар бу офатга осон-иштилик билан қараб турганилар кишини ҳайрон қолдиради. Мен қишлоқда бўлган ёнгини кўрсатган. Ушунга похол аниқлан битта қўлаб ёлиниб йигир-сигир шовқин-сурон, ваҳима қўйилган. Бу ерда бўлса юз мингдан ортқор қочиб киши бир маҳалда бошпана-сиз қоллибди, лекин тартибсиз ва ваҳиманинг нани ҳам йўқ. Ваҳолонки, шаҳар хар кунин ерди мартабала, ҳатто бундан ҳам ортқорқ қимирлаганини сезиб турибди. Шаҳар ўзига ҳос одатли меъерини ҳам йўқотмади. Барча қорхоналар ишлаб турибди. Театрларда спектакллар қўйилмоқда. Мўжлаланган футбол учрашувининг ҳаммаси бўлиб ўтди. Биринчи Май мамойишда гоят одам кўп бўлди. Локутий кўчасидида чодирлардан бирда мен ён кўёк-келин билан танишиб қолдим. Муҳаммад Наримонов билан Люба Колесниченко элдинга никоҳдан ўтиб келишган экан.

— Ёхтимол, лича тўхтаб тур-сангиз бўлармиди?

Шундай савол бердим-у, ўзим ҳам тилимни тишлаб қолдим. Чунки, қайтарилган жавоб оддий ва доно эди:

— Тўхтаб туринг керакмиди? Негат тўхтаб туринг керак? Ахир, биз илгари мўжлазлаб қўйган эдик. Агар биз ҳозир тинчиб кетсангиз, бошқа вақтда тагин ҳам яхшироқ бўлармиди.

Мен Бахт Саройида бўлганимда шундай маъмул беришди: қандай келинги ўн кунга тайинлаб қўйилган тўйларнинг ҳаммаси бўлиб ўтибди.

Фалокат кишиларни аяратиб юборган йўқ. Бахтсизлик кишиларни билаштирди.

ФАЛОКАТ содир бўлган вақт шаҳардаги барча соатларда чизиб қўйилган. Тошкентдаги соатларнинг барчаси ҳозир бир вақтин: 5.23 минутини кўрсатади. Худди ана шу дақиқада биринчи зилзила рўй берди. Барча соатлар бир маҳалда тўхтаб қолди. Тошкентликлар ана шу соатлардан ҳеч бўлмаса бирортасини қаҳрамонлик тўғрисидаги ёдгорлик сифатида, шаҳар фалокатини қандай қутиб олганлигининг ёдгорлиги сифатида музейга қарай қолдишлари керак. «Бу қандай рўй берди?» Мен бу саволни кўп кишиларга бериб қўрдим. Мана, қайтарилган, мен ён дафтаримга ёзиб олган жавоблар.

ШАРОФ РАШИДОВ (Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари): Ер қимирлаганда мен турган эдим. Шаҳар чокчасида шилда қўйилган бўлишга югурдим. Эҳтимол, сизга айтишгандир: Бутун миллияни ярим соатда жам бўлди. Шаҳарнинг турли бурчакларидан йигитлар қочиблаб келишди. Югуриб келишди-ю, ўша заҳоти жойларга тарқалишди. Бундай соатларда хар хил иш бўлиши мумкин.

СУЛАЙМОН САТИЕВ (жиноят қидирув бўлимининг бошлиғи): Ростини айтсам, мен энди тоза ишимиз кўпайди деб ўйладим. Ҳазилим: шаҳарда бир миллиондан ортқ одам бор. Бировнинг бошига фалокат тушган, биров унинг бахтсизлиги ҳисобига бўлиш истаиди. Мана фактлар: ана шу кунлар ичиди жиноят авзал-ғица янабган беш баравар камайди. Беш баравар! Келинг, бирга таҳлил қилиб қўрайлик: нега намийди? Ҳа, биз талоччилик ва ўғирлик учун энг қаттиқ қора қўрмайиз деб айтдик. Бу таъсир қилмади? Ёхтимол, таъсир қил-

ди. Батъин бир жойларда телефон сими узилган. Тошкентликлар ифтихор билан: ваҳима бўлгани йўқ, деб айта оладилар. Ёхтимол, бир соат-бир ярим соат ичиди одамлар ўзини йўқотиб қўйганлар, кейин бўлса, тўла ушшоқлик бошланди. Тарих шундай воқеаларни биладики, кишилар ваҳимадан, тартибсизликдан, талоччиликдан зилзиллага нисбатан кўпроқ асос тортишган. Тошкент бундай нарсадан ҳолдир. Кишиларнинг ҳаммаси ерталаб ишта келишди. Батъин бир кишилар етти километр жойга пиеда келишди, айримлари болаларини қўларига қўтариб келишди. Бир кишидан: «Ҳай аҳвол қалай?» деб сўрасам: «Ҳай вайрон бўлди...» деб жавоб қайтарди. Дастлабки соатлардаёқ оғат қанчалик аниқлиги маълум эди. Шаҳарни айланиб чиққат, Москвага телефон қилдим. Ўзингиз биласиз, ўша кункей Тошкентга Леонид Ильич Брежнев билан Алексей Николаевич Косигин учиб келишди. Улар аэродромданок тўғри шаҳарни айланиб қўрғани кетишди.

ВАЛЕНТИНА ЗИКОВА («Тез ёрдам» врач): Ҳа, мен тўғримада газетда ёзишган. Ростини айтсам кўроқман, лекин бу ерда нарсдан далайлик пайдо бўлганини билмайман. Ахир, битта меъми? Қизларимиз диспетчер хонасида телефон ёнида бошларини фанер тахта билан тўсиб ўтиришди. Бирор киши қотгани йўқ. Ваҳолонки, кўларининг болалари уйда қолганди...

ЮРИЙ КРУЖИЛИН (журналист): Точкадан гулгуван ерга тушиб кетганидан ўйгондим. Шилдаги идишлар жаранглаб, суриниб кетарди. Уй тебаниб титраб турарди. Ўғлимни қўтариб хотинимни қўлидан етаклаганимча пастга тушдим. Журналист, албатта, ҳамма ерда ҳам журналист. Атрофга назар солдим. Бир йигит турси яқинида, аксариди билан юғриб чикди. Қўнжиз икки юғилқанда, резина пой-афайда турибди. Ҳамма нарсаси жойга келгач, ўғлимни қарияларига олиб бориб дарҳол релацияга қўрдим. Транспорт ишласми? Шаҳар шил пиеда келиди. Релацияга одатдагидек биринчи бўлиб фарошлар келишди. Бу гап улар ташқарида қозоғ ва чангдан ташқари кўчиб кетган шувқорларини ҳам олиб чикниди.

НАРИМАН НАРИМАНОВ (ишчи-электрик): Мен бўйдоқ йигитман. Трусиди қўлга югуриб чикдим. Тирмакми? Тирмакми? Уй ўртасидан ёрилаб кетди. Бир бола қилармиз, деб ўйладим. Янги бўлар. Бош омон бўлса, ҳаммаси топилади. Кейин қарасам, иш ҳал қиладиган даражада эмас. Кимдир девор орасида илгирлаётган. Икки дақиқадаёқ кишини «Ижак»-ни юргуздим, қўнжизим кампирин «Тез ёрдамга» олиб келдим. Кейин шаҳардан ташқари ота-оналаримникига жуна-дим. Улар омонимки? Улар ақалли, ҳеч нарсаси сезишмабди. Ҳатто, уйқудан ҳам уйғоншмаган.

ЮРИЙ ТУРСУ